

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22009 - Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància I / 2
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria del Mar Oliver Barceló	17:00	18:00	Dijous	09/09/2019	20/12/2019	A107

Responsable
mm.oliver@uib.cat

Contextualització

L'assignatura constitueix una assignatura de formació bàsica i, conjuntament amb les assignatures de: Observació i Documentació, Estratègies d'intervenció educativa en la Primera Infància II, Mitjans i Recursos tecnològics en el procés d'ensenyament-aprenentatge en la primera infància i Reflexió i innovació educativa, configuren, en el context del programa formatiu del Grau d'Educació Infantil, el Mòdul 4, anomenat *Estratègies d'Intervenció Educativa en l'etapa 0-6*. Aquest mòdul està orientat cap a l'adquisició d'estratègies d'intervenció educativa en primer i segon cicle de l'Educació Infantil. La finalitat principal d'aquest mòdul és dotar a l'alumnat d'habilitats i competències per a observar, intervenir i reflexionar sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge en l'etapa 0-6. Aquest mòdul està relacionat amb el Practicum per el que es refereix a la planificació de projectes per a millora i innovació docent, la seva observació i avaluació, així com dotar els alumnes de processos de reflexió que els ajudin a establir connexions entre la teoria i la pràctica educativa. Aquesta assignatura dona continuïtat als continguts treballats a algunes de les matèries impartides a primer curs del grau (Organització i gestió educativa, Bases didàctiques i disseny curricular, Models educatius en la primera infància).

Les activitats formatives de l'assignatura es coordinen amb algunes de les assignatures que conformen aquest mòdul i altres assignatures relacionades de segon curs: Observació i documentació i Educació artística i estètica i Fonaments de l'Art Plàstic i Visual de segon curs així com amb l'assignatura de tercer curs: Estratègies d'intervenció Educativa en la primera infància II.

L'assignatura consta de sis crèdits organitzada amb un bloc i 4 temes. L'objectiu fonamental de l'assignatura és analitzar els eixos bàsics de l'acció educativa a l'etapa Infantil: espai, temps i relacions. El primer tema és introductor i on es realitza una anàlisi de la situació actual de l'educació a la primera etapa (0-6) i es tracta el tema dels criteris per establir unes bones pràctiques a l'Educació Infantil. El segon tema es centra amb els criteris i paràmetres per al disseny i organització dels espais, disseny dels escenaris de joc i activitat i metodologies centrades amb un nou ús dels espais. El tercer tema ajuda a repensar el temps a l'escola i els debats sobre els moviments d'educació lenta. El quart tema es centra en les relacions que s'estableixen a l'escola, els agrupaments flexibles, la parella educativa i les relacions entre adult-infant.

Guia docent

Professorat: Dra. Maria A. Riera Jaume. Investigadora principal del grup d'Investigació en Primera Infància de la UIB (GIPI) i membre del grup de recerca d'Infància, Tecnologia, Educació i Diversitat (GITED). Les seves línies de treball i recerca estan relacionades amb la Innovació i bones pràctiques a l'Educació Infantil així com amb el disseny i avaluació de programes de suport a famílies en la primera infància.

Maria del Mar Oliver Barceló. Membre del grup d'investigació en Primera Infància de la UIB (GIPI) i mestra d'Educació Infantil. Les seves línies de treball i recerca estan relacionades amb la Innovació i bones pràctiques a l'Educació Infantil i la reflexió curricular.

Requisits

Recomanables

Es recomanable cursar simultàniament l'assignatura Observació i Documentació (22012) i l'assignatura Educació artística i estètica (22013) preferentment en el mateix grup mitjà (grup 01 o grup 02) per tal de facilitar l'elaboració del treball interdisciplinar de les tres matèries.

Competències

Específiques

- * Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància i valorar les seves implicacions en el disseny i orientació de contextos saludables (8)
- * Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'Educació Infantil i serveis d'atenció a la infància adquirint estratègies docents per optimitzar la seva gestió i organització (26)
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels infants i les seves particulars necessitats educatives, la igualtat de gènere i l'equitat i el respecte als drets humans (24)

Genèriques

- * Capacitat per a promoure una imatge digna de la infància i respecte als drets dels infants.(5)
- * Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col.laboratiu (29)
- * Capacitat per fomentar els valors estètics com element transversal a totes les disciplines (28)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts es presenten en un bloc i 4 temes

Continguts temàtics

Guia docent

Bloc I. Els eixos bàsics de l'acció educativa

Tema 1. Les bones pràctiques a l'Educació Infantil

- * Contextualització de l'etapa
- * Dilemes i propostes actuals
- * Reflexions sobre la qualitat i la innovació educativa

Tema 2. Espai

- * Disseny d'espais de joc i aprenentatge
- * Paràmetres de qualitat de l'espai-ambient
- * Transformació dels espais per transformar la pràctica educativa
- * Els ambients d'aprenentatge

Tema 3. Temps

- * Repensar el temps a l'escola: referents culturals i educatius
- * Els moviments per a l'educació lenta
- * Paràmetres de qualitat en l'organització del temps a l'Educació Infantil

Tema 4. Relacions

- * Una mirada sistèmica al context relacional de l'escola
- * Agrupaments i aprenentatge cooperatiu
- * La parella educativa
- * L'acompanyament de l'adult

Metodologia docent

Es contemplen sessions teòrico-pràctiques i seminaris pràctics. Es fomentarà un aprenentatge significatiu i una participació activa de l'alumnat en la construcció del coneixement. L'alumnat haurà de realitzar diferents treballs d'estudi i anàlisi dels continguts, la realització de les activitats pràctiques i activitats d'avaluació d'acord amb les competències previstes. En quant al tipus d'agrupament, es preveu el grup gran a les sessions teòrico-pràctiques, el grup mitjà als seminaris pràctics i el grup petit per a l'elaboració dels treballs autònoms en grup (4 alumnes). Es realitzarà un Projecte de disseny i aplicació d'espais de joc i activitat a una aula d'Educació Infantil. Aquest és un projecte interdisciplinari amb l'assignatura d'*Observació i Documentació*, amb el suport de l'assignatura *Educació artística i estètica* (veure document guia del projecte a la xarxa intranet moodle).

Volum de treball

El volum estimat a realitzar en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura i per a cadascuna de les modalitats organitzatives queda reflectit de la següent manera:

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Sessions teòrico-pràctiques	Grup gran (G)	Desenvolupament del temari a través de continguts proporcionats pel professorat, bibliografia i documentació complementària. S'empraran diferents estratègies com la reflexió i el debat a partir d'exemples i experiències educatives, documents visuals i presentacions realitzades pel professorat o pels estudiants.	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Seminaris pràctics	Grup mitjà (M)	Debats i exercicis de reflexió teòrico-pràctica relacionats amb els temes treballats. A l'inici del curs cada professor presentarà l'organització de les sessions i els grups mitjans.	9
Tutories ECTS	Tutoria	Grup petit (P)	Es realitzaran tutories en petit grup o individuals pel seguiment dels treballs autònoms dels alumnes. Les tutories podran ser presencials o a través de la UIB digital.	3
Avaluació	Prova objectiva i de desenvolupament	Grup gran (G)	Es realitzarà una prova escrita en base als continguts de l'assignatura. Aquesta prova constarà de dues parts diferenciades. Una part d'argumentació i desenvolupament i una segona part objectiva amb una modalitat de preguntes tancades tipus test. Per superar la prova és necessari aprovar cada part amb un mínim de 5.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi materials assignatura	La lectura de la bibliografia bàsica, els textos de referència disponibles a la xarxa intranet (moodle) així com les exposicions de la professora i dels companys i companyes, serviran per a la preparació de les activitats pràctiques i pel desenvolupament del temari.	40
Estudi i treball autònom en grup	Projecte de disseny i aplicació d'espais de joc i activitat	Amb aquesta pràctica es pretén que els alumnes aprenguin a dissenyar espais de joc i activitat amb materials no estructurats i que les apliquin a un Centre d'Educació Infantil. Aquest projecte es realitzarà en petit grup (4 alumnes) i constarà de tres parts: a- Dissenyar 3 espais de joc i activitat per un ambient seleccionat b- Aplicar el disseny dels espais creats a un centre d'Educació Infantil (des de l'assignatura d'Observació i Documentació es farà l'observació i documentació de les sessions realitzades amb els infants) c- Documentació del projecte realitzat i exposició al grup-classe	50
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de les sessions pràctiques	S'hauran de dur a terme diferents activitats que es prepararan amb el petit grup abans i durant els seminaris pràctics així com la preparació de les lectures que es debatran en les sessions de classe.	15

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'alumne/a obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 de cada bloc.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de tres blocs:

a- L'avaluació dels seminaris pràctics, on es valorarà l'assistència, la participació activa de l'alumne/a, i les activitats realitzades. Aquesta activitat es ponderarà un 30%

b- L'avaluació del Projecte dels espais. Aquesta activitat es ponderarà un 40%.

c- Una prova de desenvolupament i una prova objectiva on l'alumnat ha de demostrar el domini dels continguts de la matèria. La nota final d'aquesta prova d'avaluació s'ha de ponderar un 30%.

En el període d'avaluació extraordinària de febrer es pot recuperar la prova escrita i revisar el projecte, sempre que la part d'aplicació al centre estigui aprovada.

Observacions

- * Qualsevol actitud de l'alumne/a que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
- * El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació de la convocatòria; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria.
- * Segons l'article 19.7 del Reglament Acadèmic de la Universitat, "es considerarà que un estudiant és un "no presentat" quan hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent", per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens.
- * No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic.
- * Si la nota final és igual o superior a 5 però l'alumne no ha obtingut la qualificació mínima exigida en algun dels elements d'avaluació, la qualificació global serà un 4,5.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Seminaris pràctics

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Debats i exercicis de reflexió teòrico-pràctica relacionats amb els temes treballats. A l'inici del curs cada professor presentarà l'organització de les sessions i els grups mitjans.
Criteria d'avaluació	Avaluació formativa: treballs i activitats durant el curs. Es valorarà la participació activa de cada petit grup durant les sessions fent les aportacions requerides i valorant el grau d'aprofundiment i el treball realitzat. Per una altra part es valoraran les exposicions orals que es realitzin per a la presentació dels treballs, i fonamentalment es valorarà el grau de preparació dels continguts per fer l'exposició, l'eficàcia del format de presentació per millorar la comprensió, l'adequació del ritme de l'exposició, l'adequació de l'ordre dels continguts, i la claretat de l'exposició per a la comprensió de la temàtica. Per superar aquest bloc és necessària una assistència mínima del 85%.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Prova objectiva i de desenvolupament

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una prova escrita en base als continguts de l'assignatura. Aquesta prova constarà de dues parts diferenciades. Una part d'argumentació i desenvolupament i una segona part objectiva amb una modalitat de preguntes tancades tipus test. Per superar la prova és necessari aprovar cada part amb un mínim de 5.
Criteria d'avaluació	Avaluació final Per poder presentar-se a la prova d'avaluació global és necessari que l'alumne hagi lliurat el Projecte, així com tots els treballs dels seminaris pràctics. La prova d'avaluació comptarà amb dues parts: una prova d'argumentació i desenvolupament i un examen tipus test. L'alumnat ha de demostrar el domini dels continguts teòrico-pràctics de la matèria mitjançant les lectures i allò treballat a classe. La primera part és una prova d'argumentació i desenvolupament que contarà un 50% sobre la nota final de la prova d'avaluació. En la segona part de l'examen tipus test, les preguntes errònies es penalitzaran amb 0,33. Per poder considerar-se aprovada s'ha de tenir un mínim de 5 sobre 10 de cada part. Si la prova tipus test no està aprovada, no es qualificarà la prova d'argumentació i desenvolupament. Aquesta prova es podrà recuperar en el període d'avaluació extraordinària (febrer).

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Projecte de disseny i aplicació d'espais de joc i activitat

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Amb aquesta pràctica es pretèn que els alumnes aprenguin a dissenyar espais de joc i activitat amb materials no estructurats i que les apliquin a un Centre d'Educació Infantil. Aquest projecte es realitzarà en petit grup (4 alumnes) i constarà de tres parts: a- Dissenyar 3 espais de joc i activitat per un ambient seleccionat b- Aplicar el disseny dels espais creats a un centre d'Educació Infantil (des de l'assignatura d'Observació i Documentació es farà l'observació i documentació de les sessions realitzades amb els infants) c- Documentació del projecte realitzat i exposició al grup-classe
Criteria d'avaluació	Projecte

Guia docent

Aquest projecte s'avaluarà en funció de cada una de les seves parts a partir de la rubrica específica.

- * Contextualització i disseny del projecte
- * Qualitat en el disseny dels espais segons els criteris i paràmetres assenyalats
- * L'aplicació i avaluació del projecte
- * Qualitat de la documentació presentada i exposició al grup

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es presenta la bibliografia adient per poder complementar i desenvolupar el treball dels estudiants. Fixam una bibliografia bàsica, una altra de complementària. A més, mitjançant l'eina informàtica de la intranet de Campus Extens, Moodle (teleeducació), l'alumne tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com ara documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura o enllaços a Internet.

Bibliografia bàsica

- HOYUELOS, A; RIERA, M.A (2015). Complejidad y relaciones en educación infantil. Barcelona: Temas de Infancia. Rosa Sensat (Caps. 3/4/5)
- L'ECUYER, C. (2012). Educar en el asombro. Plataforma Editorial.
- Altres textos i materials a la xarxa intranet

Bibliografia complementària

Tema 1. Les bones pràctiques a l'Educació Infantil

- CARBONELL, J. (2015). Pedagogías del siglo XXI. Alternativas para la innovación educativa. Octaedro
- CARBALLO, A, PORTERO, (2018). Neurociencia y educación. Aportaciones para el aula. Graó: Ideas Clave
- DIEZ, M. C. (2013) 10 ideas clave. La Educación Infantil. Barcelona: Graó (Caps. 1-2-8)
- ESCOLA EL MARTINET. (2016). T'estimo però no ho sé escriure. La vida a la Comunitat dels Petits. Edita Prisma Impressions. Ripollet
- GARCÍA, A. (2017). Otra educación ya es posible: una introducción a las pedagogías alternativas. Literalibros
- GERVER, R.(2016). Crear hoy la escuela de mañana. SM- Biblioteca Innovación educativa
- MORA, F.(2013). Neuroeducación. Sólo se puede aprender aquello que se ama. Alianza-Editorial
- ROBINSON, K. (2016). Escuelas creativas. La revolución que está transformando la educación. Grijalbo Ed.

Tema 2. Espai

- BORGUI, Q (2005). Los talleres en educación infantil. Barcelona: Graó
- CABANELLAS, I; ESLAVA, C.(2005). Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía. Graó. Barcelona.
- CEPPI, G. Y ZINI, M. (2009). Niños, espacios, relaciones. Metaproyecto de ambiente para la infancia. Reggio Children-Red Solare. Buenos Aires.
- FREIRE, H. (2011). Educar en verde. Ideas para acercar a niños y niñas a la naturaleza. Barcelona: Graó.

Guia docent

- HUESO, K. (2019). Jugar al aire libre. Madrid: Plataforma editorial.
- LÓPEZ, S. (2018). Esencia: diseño de espacios educativos. Madrid: Khaf.
- RYTSCHER, P.(2006). El jardín de los secretos. Organizar y vivir los espacios exteriores en las escuelas. Barcelona: Graó
- RUIZ DE VELASCO, A, ABAD, J. (2011). El juego simbólico. Barcelona: Graó
- TRUEBA, B. (2016). Espacios en armonía. Temas de Infancia: Rosa Sensat
- VECCHI, V. (2013). Arte y creatividad en Reggio Emilia. Madrid: Morata.

Tema 3. Temps

- BONDIOLI, A; NIGITO, G. (2008), Tiempos, espacios y grupos. Barcelona: Graó
- BONAS, M. (2007). Entramados. Graó. Barcelona
- DOMENECH, J. (2009). Elogio de la educación lenta. Barcelona: Graó
- HONORÉ, C. (2008). Bajo presión. Barcelona: RBA
- RYTCHER, H.(2013). Escola slow: pedagogia del quotidià. Barcelona: Rosa Sensat
- SILVEIRA, M.C. (2002). Rutines, activitat a l'escola. Temes d'in-fàn-ci-a. Barcelona: Rosa Sensat.
- ZAVALLONI, G. (2015). La pedagogia del caracol. Barcelona: Graó

Tema 4. Relacions

- DAVID, M, APPEL, G. (2010). Lóczy, una insolita atención personal. Barcelona: Octaedro
- DIEZ NAVARRO, M.C. El piso de abajo de la escuela. Los afectos y las emociones en el día a día de la escuela infantil. Barcelona: Graó
- GIL, E.I. y otros (1996). La asamblea de clase. Una experiencia en el segundo ciclo de E.Infantil.
- HORNO, P. (2004) Eduquem l'afecte. Barcelona: Graó
- PALOU, S. (2008). Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia. Propuestas educativas. Graó. Barcelona
- PANIAGUA, G; PALACIOS, J. (2005). Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad. Madrid: Alianza
- TRAVESSET, M; PARELLADA, C. (2016). Las redes sutiles de la educación. Barcelona: Octaedro

Altres recursos

Mitjançant l'eina informàtica de la intranet de Campus Extens, Moodle (teleeducació), l'alumne tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com ara documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura o enllaços a Internet.